

כתר התורה

ע"ש רבי יצחק אבוחצירא זצוק"ל

רבי יצחק יוסף שליט"א

בית ההוראה הארצי כתר תורה ע"פ פסקי מרן

העלון השבועי פרשת ויקהל-פרה תשפ"ה

מאמר השבוע

הרב אברהם רחמים

לשבת בצל

האמת והשלום, כך גם למעלה יש 'שופט כל הארץ' ואותה במשפט 'עמיד' לתת לאיש כדרכו וכפרי מעליו. אם כן, השכל הישר שלנו, שבו משתמשים 'למנהג העולם' הפשוט והגשמי, אינו סתם שכל. אלא אותה מערכת פועלת גם בעליונים. הרי שבעצם כל הדברים הגשמיים שבעולם שלנו ואף צורת החשיבה של בני האדם הבריאים, כל אלו נובעים מן העליונים.

מעתה טענותיו של בצלאל פשוטות וברורות. כאשר בצלאל שומע מאת משה רבנו לבנות ארון - כלים - משכן. הוא מיד תמהה, בקשה זו מפריעה לו מאוד. הרי המשכן הוא בית אלוהים השוכן בקרב עם ישראל בכללותו - הפשוטים והחשובים. כמבואר, העולם שלנו נאצל מן העליונים, אם כן, כיצד יתכן לבנות בית לקב"ה שלא כמנהג העולם. הרי שכאשר בית אלוהים יבנה הפוך, זה יסתור מהלך חשוב זה. יהיו כאלה מהעם שיאמרו שעבדי ה' ההולכים בדרכיו צריכים להיות מעופפים מן החלל, בני אדם שלא חיים על הקרקע שהרי בית אלוהים נבנה שלא כמנהג העולם - והאמת שזה לא נכון, זה לא יכול להיות, יהודי שומר מצוות הוא חי עם שתי רגליים על הקרקע, יש לו בית, אישה וילדים. גם הוא נצרך לאכילה ושתייה והנאות העולם. הוא מבין שאלו לא נועדו לגוים ולפורקי עול, אלא בעיקר ליראים ושלמים. רק שעבדי ה' יודעים להשתמש בעולם כרצון הקב"ה, בהיתר ולא באיסור בנחת ולא בצער.

מעתה, משיב משה רבינו ואומר 'בצל אל היית' - דהיינו, אתה צודק העולם שלנו הוא ה'צל' של העולמות העליונים ומשום כך צל זה מחייב לנהוג בדיוק לפי התוכניות.

אולם, כל נטעה שמושה טעה בדבר - חלילה. אלא משה רבינו נהג במהלך אחר. 'ידועים דברי חז"ל: 'אהבה מקלקלת את השורה' - אדם שאוהב דבר מה, אזי לגודל אהבתו הוא יכול לשנות ממנהג העולם: לא לאכול, לא לשתות, למעט בשנה ובדרך ארץ, ואף 'באהבתה' ישנה תמיד' נעשה מבוכלב, מסוגל להניח את המפתחות במקרר, לנעול את הנעליים הפוך... ובכלל יכול למסור נפשו בשביל אהבתו. משה רבינו היה חושב חוץ ממנהגו של עולם, כל מחשבתו הייתה נתונה בתכלית בניית המשכן, 'על סוף מעשה' משה חשב על הארון והכרובים - אלו היו המקום שממנו היה הקב"ה מדבר עם בניו, בהם חשק עליהם דיבר....

יהי רצון שנוכח לחיות 'בצל אל' - כל מעשינו ב'מנהגו של עולם' - בצלו של הקב"ה אמן!

האם יהודי שומר מצוות אמור להראות בעיני הבריות משונה במעשיו, או אמור להיות ולהיראות עם שתי רגליים על הקרקע, להיות כמנהגו של עולם רק באיכות אחרת, טובה הרבה יותר?

בגמרא מבואר (ברכות נה.) אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: בצלאל על שם חכמתו נקרא. בשעה שאמר לו הקב"ה למשה: לך אמור לו לבצלאל עשה לי משכן - ארון - וכלים, הלך משה והפך, ואמר לו: עשה ארון - וכלים - ומשכן. אמר בצלאל: משה רבינו, מנהגו של עולם - אדם בונה בית ואחר כך מכניס לתוכו כלים, ואתה אומר: עשה לי ארון וכלים ומשכן?! כלים - שאני עושה - להיכן אכניסם? שמא כך אמר לך הקב"ה: עשה משכן ארון וכלים. אמר לו משה: שמא בצל אל היית וידעת! ע"כ.

והשאלה נשאלת, כיצד בצלאל שואל מ'מנהגו של עולם' על דברי משה רבינו שאמר לעשות 'ארון כלים ומשכן', הרי עתה משה רבינו ירד מהר סיני ועמו ציונים מאת הקב"ה בורא העולם, ואם הקב"ה אומר לעשות כך, האם שייך לשאול 'הרי זה סותר את מנהגו של עולם', ובכלל כל הנהגת עם ישראל הינה מעל הטבע ומעל מנהגו של עולם. אם כן, מהיכן הייתה לבצלאל תעוזה להעיר על דברי משה רבינו איש האלוהים? דבר נוסף. משה רבינו משיב לו: 'שמא בצל אל היית וידעת' ולכן קורא שמו 'בצלאל', כיצד דווקא שם זה, מבטא את חכמתו וטענתו הנכונה של בצלאל?

והתשובה נפלאה. אנו צריכים לדעת כי העולם הזה - הארץ וכל אשר עליה הימים וכל אשר בהם אינם נבראו בפיוץ או במקרה בלי כוונה כי כך יצא בטעות, חס וחלילה. אנו יודעים כי טרם בריאת האדם אמר הקב"ה: 'נעשה אדם בצלמנו כדמותנו'. האדם, הוא כצלמו של הקב"ה. והעולם שלנו בכללותו גם הוא נאצל מן העולמות העליונים. וכבר אמרו חז"ל: שכל מה שיש על הארץ קיים גם במים. כיוצא בדבר כל מה שיש בעולם הזה, יש גם בעולמות העליונים. ולא רק הבריות הנמצאות בעולם נמצאות בעליונים, אלא אף 'מנהג העולם' - רצונותיו של אדם ומידותיו שנוהג עם הבריות, גם נאצלות מן העליונים.

כמו שהאדם אוהב את מי שעושה לו טוב ומקרב אותו אליו, כך גם הקב"ה, מי שעושה את רצונו הוא אוהב ונחמד לפניו כנאמר 'שומר ה' את כל אוהביו'. וכן כמו שיש משפחה הבנויה מאבא אימא אחים, אחיות, דודים וחברים ובין כל אלו יש יחסים ברורים. כך יש קשר בינינו לבין הקב"ה פעמים אנו דומים לאישה אוהבה, פעמים לאחות קטנה ופעמים 'אני לדודי ודודי לי'. וכמו שבעולמו ראשי העם, ממנים שופטים ושופרים בכדי לבקש את

רבי יצחק בן שבת

שאלה

האם אפשר לברך ברכת האילנות על אילנות מורכבים, ועל איזה אילנות ניתן לברך לכתחילה ללא חשש?

תשובה

בשו"ת הלכות קטנות חלק א סימן ס נשאל אודות ברכת שהחיינו על פרי מורכב מין בשאינו מינו, וכתב, אפשר שאין לברך עליו, שכל דבר שנעשה על ידי בני אדם נגד רצון הבורא, איך יאמר שהחיינו לראות דבר זה. ואע"ג דמותר באכילה גזירת הכתוב הוא, אבל לברך על הראיה לא מסתברא. ע"כ.

וכן כתב עוד בסימן רסה אודות אם יברך על פרדה נאה שככה לו בעולמו, ודימה זאת לברכת שהחיינו על פרי מורכב ולכן הוא הדין לפרדה נאה שלא יברך.

וכ"כ הבן איש חי שנה א פרשת ראה אות יא שאין לברך על פירות הדר (נומי) – פרי הדר קטן חמוץ, פרטקאל – תפוז) שהחיינו וששמע שגם בארץ ישראל לא נהגו לברך עליהם. וטעמו משום שהם מורכבים. וכן העלה ברב פעלים חלק ב או"ח סימן לו שאין לברך ברכת האילנות על אילנות מורכבים, וכ"כ בשו"ת התעוררות תשובה חלק ג סוף סימן נט, ובשו"ת מנחת יצחק חלק ג סימן כה אות ג.

ובשו"ת שאלת יעב"ץ הקשה על זה דמאי שנא ברכת שהחיינו מברכת הנהנין שהרי גם ברכת שהחיינו היא ברכת הנאה על הראיה. אולם בחזון עובדיה פסח עמוד טז כתב דלא קשיא מידי דשאני ברכת שהחיינו שהיא ברכת רשות על הראיה ולא שייך בה מעילה דקול מראה וריח אין בה משום מעילה, משא"כ ברכת הנהנין שאם נהנה מהעולם הזה בלא ברכה כאילו מעל.

עוד הקשה בשאלת יעב"ץ שהרי אם נטעו גוי והרכיבו לא עשה נגד רצון הבורא שלא הוזהרו על ההרכבה אלא ישראל. וגם על זה השיב ותמה בחזו"ע שהרי מפורש ברמב"ם (הלכות מלכים פרק י הלכה ו) דבן נח מצווה על הכלאים.

ואף שאכן הש"ך (יו"ד רצו השני סק"ג) הביא להדרישה שכתב שכן נח מצווה על הרכבת אילן והרבעת בהמה, וכתב עליו, לא אאמין שיצאו דברים אלו מפיו, דאנן קיימא לן דשבע מצוות בני נח נצטוו ולא יותר וכו' ע"ש. אולם בדגול מרבבה תמה על הש"ך שהרי הדבר מפורש ברמב"ם בהלכות מלכים וכו"ל.

ולפי זה אפילו אילן שעבר תהליך הרכבה אפילו על ידי גוי אין לברך עליו שהחיינו.

ואם כן הוא הדין לענין ברכת האילנות אין לברך על אילנות מורכבים מין בשאינו מינו.

המשך בעמ' 3

הלכה למעשה

רבי יצחק בן שבת

מציאת קטן

שאלה: ביום שישי האחרון (פורים דפרזים) ראובן הלך ברחוב מלכי ישראל בגאולה לקנות כמה מצרכים עבור משלוחי מנות, והנה בדרך הוא בדק בכיסו לחפש משהו והוא מרגיש שחסר לו שטר של 200 ₪, הוא בדק בשאר הכיסים ורואה שאכן הכסף אבד לו מיד הוא חזר על עקבותיו ועבר במסלול שהוא הלך בו לפני כמה רגעים, ילד בן 12 ראה אותו ושאל אותו האם אבד לו משהו? וראובן אמר לו שאכן אבד לו שטר של 200 ₪, הילד התנדב לעזור לו בחיפושים, הם הלכו כל הדרך עד ביתו של ראובן ולא מצאו את הכסף, ראובן המאבד התייאש מהכסף מהטעם שסוף סוף ישנם הרבה אנשים ברחוב בבוקרו של יום שישי ועוד בפורים כך שאין סיכוי למצוא את הכסף, והוא חזר לו לביתו, הילד שעזר לו בחיפושים לא התייאש, וכעבור 10 דקות של חיפושים הוא מצא את השטר מתחת לרכב חונה, מכיון שהילד יודע היכן בעל האבידה גר הוא שאל את אביו האם להחזיר את ה-200 ₪ למאבד או לא, מהטעם הפשוט ראובן התייאש מזה לגמרי.

תשובה: ראובן רשאי לקבל את הכסף מהילד המוצא.

נימוקים: קטן הזוכה מההפקר, או באבידה אחר יאוש, אינו קונה מן התורה! שאין קניין לקטן, אלא שחז"ל תקנו לו שמציאתו הרי היא שלו מפני דרכי שלום, (כלומר שלא יבואו לידי קטטה, כך מובא בשו"ע חושן משפט סימן רע סעיף א. אמנם יש הסוברים שמשגגיע הקטן לרמת הבנה כזו שיוודע להבחין בערכו של חפץ, כגון שנותנים לו אבן הוא זורקה אך אם נותנים לו אגוז הוא שומרה יש לו קניין מן התורה. כך מובא בש"ך סימן רמג סק"ו) אמנם בפשטות קניינו של קטן מפני דרכי שלום לא עדיף מקניינו של גדול, ולכן כאן שהקטן לא נתכוון לזכות לעצמו במציאה זו אלא להחזירה לראובן הרי היא אינה שלו, ומותר לראובן לקבל ממנו את הכסף, שהרי אם אותו קטן היה גדול הוא לא היה זוכה במציאה לעצמו כשהגביהה על דעת להחזירה למאבד (אמנם הישועות יעקב אורנשטיין, סימן ער סעיף ב נסתפק שמא קטן זוכה מפני דרכי שלום גם כשאין דעתו לקנות כיון שחז"ל תקנו לו זכייה זו הגם שאינו בר כוונה, אך באופן זה שהיתה כוונתו בהדיא שלא לזכות גרע מזה וייתכן שאינו זוכה, עוד יש לדון בזה מכוח קניין יד' שהרי הוא כחצר הקונה לאדם אף שלא מדעתו ואין כאן המקום להאריך בזה)

כל מה שנתבאר הוא בנוגע לקטן עצמו האם זכה בכסף או לא, אך יש לדון האם גם אביו של הקטן זכה בכסף? שהרי ההלכה היא שמציאת בניו הסמוכים על שולחנו - הרי היא שלו אף אם

להצלחת חיילי ישראל

העלון מוקדש

לרפואת שלמה יצחק בן מאיה

ובשו"ת יביע אומר חלק ה או"ח סימן יט-כ כתב שאף שיש פוסקים שמעידים שהמנהג בירושלים לברך על תפוזים וכיוצא בזה שהחיינו ובמקום מנהג לא אמרין ספק ברכות להקל, מכל מקום יש לומר מאי דנהוג נהוג, מאי דלא נהוג לא נהוג, והלכך אף אם יברכו שהחיינו לא יברכו עליהם ברכת האילנות כיון שלא מצינו מנהג ברור בזה לברך על אילנות המורכבים ושב ואל תעשה עדיף.

והנה בספר ערב פסח (למהר"ח הכהן דף כב ע"א) כתב דאפשר לברך על אילנות המורכבים כיון שהברכה היא כוללת על כל האילנות שבעולם. ע"כ. ומרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל כתב דאף שאין דבריו מוכרחים כלל, מכל מקום הסומך על דבריו לברך אין מזניחין אותו.

וראיתי בספר אור לציון חלק ג פרק ו סעיף ג שכתב שרק האילנות שההרכבה נעשתה בהם עצמם, אין לברך עליהם, אבל אם הם גידולי אילנות מורכבים, אפשר לברך עליהם. שיש לחלק בין אילנות שנעשה בגופם איסור ההרכבה, ואסור לקיימם וקיומם נגד רצון הבורא, לבין אילנות שכבר הורכבו וכשגדלו לקחו ייחור שהוא ענף מאותו האילן ונטעוהו במקום אחר והואיל והדבר מותר לעשות כן לכתחילה ואין זה נגד רצון הבורא לפיכך שפיר אפשר לברך עליהם ברכת האילנות. ע"ש.

ועיין בילקוט יוסף פסח א עמוד קמג -קמד מה שהעיר על זה, וכתב שהוא קצת דוחק דסוף סוף יסוד הפרי והאילן הוא נעשה נגד ציווי השי"ת.

וראיתי עוד בילקוט יוסף שם שכתב סברא לחלק בין סוגי ההרכבות שאם המטרה לחזקו ולחסנו נגד מחלות התוקפים אותו (או שגזעו דק וחלש) כמו שעושים בתפוזים ואשכוליות שמרכיבים בחושחש, שאין שינוי ניכר בטעם הפרי, ראוי לברך עליו, אבל בהרכבת שני פירות בטעמים שונים שלא ברא הקב"ה כיו"ב אלא נוצר במעשה בני אדם, אין לברך עליו. וציין לתשובות והנהגות א קצב. (קפב ט"ס) אולם שוב הביא מספר מעשה חמוד עמוד קפב שכתב בשם הגר"ח קנייבסקי זצ"ל שאפילו אם לא נתהווה שינוי בצורת הפרי ולא ניטע האילן באיסור, ורק הכניסו בו עץ חושחש, אין לברך עליו.

והנה בפירות הדר ישנם סוגי הרכבות שיש מתירים אפילו לכתחילה להרכיבם וכגון שמרכיבים תפוז עם חושחש (חושחש - תפוז יערי שפרותיו אינם טובים למאכל אך גזעו חזק) ומחשיבים אותם למין במינו וכמו שכתב כן החזון איש כלאים סימן ב אות ט

ובספר הלכות הארץ (עמ' 201) כתבו שבהתייעצות עם הגר"ש ישראלי והגר"מ אליהו יש לחלק את ההדרים לשלש קבוצות שונות, ולהקפיד שהעץ יהיה מורכב ממין מאותה הקבוצה בלבד:

קבוצה א' - תפוזים, מנדרניה, קלמנטינה, קומקוט, חושחש, לימון גס, ציטרומלו, קליאופטרה, רנגפור.

קבוצה ב' - אשכוליות, פומלה, פומלית, וכנת פורמן.

קבוצה ג' - לימון, לימון גס, לימה, מיקרופילה.

ובילקוט יוסף הלכות כלאים סימן רצה סעיף יג כתב להלכה להקל על כל פנים בקיום והשקאה וניכוש, ושגם המקילין להרכיב לכתחילה מהדרין להרכיב על ידי גוי.

ולכן העלה להלכה שם בהלכה כב וכן בילקוט יוסף פסח הלכות ברכת האילנות דאין לברך ברכת האילנות על עצים מורכבים ואפילו אילנות הדר שיש מתירים אפילו להרכיבם לכתחילה אין לברך עליהם כיון שיש מחמירים בזה וכך נוקטים לכתחילה וכן"ל, ויש לנו לחוש לזה לעניין ברכה. ומכל מקום המברך יש לו על מה שיסמוך.

ודע שפירות משבעת המינים אינם מקבלים הרכבה כלל אלא מין במינו (כגון זנים של גפנים או זיתים) ולכן אין לחוש בהם להרכבה כלל וניתן לברך עליהם לכתחילה.

אולם הפריחה של פירות משבעת המינים בימי ניסן היא בזית וברימון.

וכן ישנם עצים נוספים שאין בהם הרכבות כלל והם: אבוקדו, אנונה, אפרסמון, גיאבה, חרוב, חבוש, ליצי, צבר, קיווי, פאפיה, פיגויאה, תפוח.

אולם ישנם אילנות שרובן המכריע מורכבים באיסור כדוגמת: אגס, שזיף, שקד. ואין לברך עליהם כלל. אלא שכבר כתבנו בשם החזון עובדיה שהרוצה לסמוך לברך וכדעת מהר"ח הכהן אין למחות בידו.

וישנם אילנות שהם ספק מורכבים ורובם המכריע לא מורכבים כגון: אפרסק, משמש, נקטרינה, שסק, ואין אפשרות לדעת האם נעשה בעץ זה איסור, מותר לברך עליהם ובפרט שאפשר שהורכבו על ידי גוי שיש מקום להקל במעשיו (אף לפי מה שכתב הרמב"ם שכן נח מצווה על איסור כלאים, דסוף סוף יש לומר שכלפי גוי העיקר לילך בהרכבה שיש בה שינוי ניכר במהות הפרי שנתהווה זן חדש)

הלכך למסקנה

אין לברך ברכת האילנות על אילנות מורכבים ואפילו על אילנות הדר, ומי שרוצה לסמוך לברך אין מוחין בידו, ויש להדר אחר אילנות משבעת המינים (זית ורימון) ולברך עליהם, וכן על אילנות שאין בהם חשש הרכבה כלל וכן"ל. וכן יש להקל על אילנות שרובן אינן בהרכבה וגם אפשר שההרכבה נעשתה על ידי גוי, וכן"ל.

בברכה

אלון בן שבת

מטרות העמותה

**קמחא
דפסחא**

**לימוד
שירת
הבקשות
לילדים**

**בית
הוראה**

**לימוד
טעמי
המקרא**

**כולל
אברכים**

הם גדולים, (כמובא בסימן ער סעיף ב שכך היה נראה ישר לחכמים לשלם הטוב לעושה עימו טוב מכיון שהוא מפרנס אותו אותו כך מובא בסמ"ע שם סק"ב) ואם כן, אם קטן זה סמוך על שולחנו של אביו אפשר שהמציאה שייכת לאב ואין להתחשב בכוונת הבן כלל.

ויש להבהיר שכל הנידון הוא רק אם נאמר שגדר תקנת חז"ל היא שהאב זוכה מיד בהגבהת הקטן, ולפי זה אפשר שאף כאן זכה האב במציאה, (אך אין זה ברור שאולי חז"ל לא תיקנו זכייה לאב אלא במקום שהקטן עשה קניין הראוי לזכות בו, אך לא אם הגביה בלא כוונת קניין כלל) אמנם יש שכתבו שדברי התוס' נאמרו רק לשיטת שמואל שהאב זוכה רק במציאת בנו הקטן ממש, אך אינו זוכה במציאת בנו הגדול אף אם הוא סמוך על שולחנו, אך ההלכה היא כרבי יוחנן שהאדם זוכה אף במציאת בנו הגדול הסמוך על שולחנו, וכשם שבבנו הגדול שיש לו כח קניין לעצמו מסתבר שלא הפקיעו חז"ל את כח הקניין של הבן אלא הקנו וזיכו את המציאה לאב אחר שהגיעה לרשותו של הבן, כך יש לומר שאף במציאת בנו הקטן לא הפקיעו חז"ל את כח הקניין שיש לבן לקנות לעצמו מפני דרכי שלום ורק אחר שהגיעה המציאה לרשותו הקנו וזיכו אותו לאב (ראה שיטה מקובצת ומהרש"א ב"מ שם)

ולפי זה בנידון דידן כיוון שהקטן לא עשה קניין הראוי לזכות בו, אף אביו לא זכה במציאה, וראובן רשאי לקבל ממנו את הכסף.

בברכה יגאל אלון.

שרי המאה ה-20

הרב יוסף חיים בן שבת

הרב אליהו לופס

הוא היה מקובל המלוב"ן איש 'פשוט' מחוסר גינונים ורב פעלים, בן למשפחה של חזנים מפורסמים בעולם, ויצא שמו בכל העולם כחזן בעל קול נדיר וחזק, אשר שלט בכל רזי המקאמים. ימים נוראים ימי הסליחות, קולו הדק מחד והעוצמתי מאידך בקע בחלל בתי הכנסת והגיר נהרי דמעות מעיני הקהל המצטופף עד להתפקע, לבבות הקהל ניתנו כמטרה לחיצי תחנותיו שנשתפכו מגורונו הזך וחדרו אל חדרי ליבותיהם של ריבבות אלפי ישראל. יכולת מופלאה זו אף עברה בתורשה אל בנו ממשיך דרכו בחזנות, ממש כדרכו של אביו, הוצק חן בשפתותיו ומכבד את ה' מגורונו.

הרב המלוב"ן אליהו ליאון לוי זצוק"ל. המכונה בפי כל 'באבא ליאון'. נולד בטורקיה בשנת התרצ"ט בעיר מרעאש על גבול סוריה, לאביו רבי ישועה לוי זצ"ל שכהן כרבה של העיר. בגיל שמונה עלה לארץ עם משפחתו, והם התגוררו במעברת נס ציונה במשך מספר שנים. בשל השממה הרוחנית בעיר, ומחשש לחינוך הילדים, עקרו בני המשפחה לשכונת עזרא בתל אביב – שם אביו רבי ישועה הקים את קהילתו בבית הכנסת 'עזרה ותושיה' ושימש כאב וכרועה רוחני לכל עולי טורקיה בארץ ישראל.

בגיל 12 נשלח ללמוד בישיבת 'אוהל מועד' בתל אביב, שם למד עד גיל 18 – ומשם עבר ללמוד במשך כשנתיים בישיבת חב"ד בלוד. בגיל 21 גוייס לצבא, ובתורו בן למשפחה שכולה שאיבדה את בנה יהודה אסלן הי"ד במלחמת השחרור – שעד היום מקום קבורתו לא נודע – השתחרר לאחר כשנה.

מגיל 21 היה החזן הראשי בבית הכנסת 'אוהל מועד' בתל אביב ומשם נלקח לשמש כשליח ציבור בבית כנסת של יוצאי חלב בשכונת לבנדה בתל אביב.

לאחמ"כ נשא לאישה את הרבנית שושנה, ולמד בכולל בית הלל במשך כ-4 שנים. כשנולדו ילדיו הלך בדרך שלימדו אביו, למד את רזי הקבלה, ובמשך שש שנים רצופות ערך את התיקון של התנא רבי נחוניה בן הקנה.

במשך כ-45 שנה הקדיש את כל זמנו ומרצו בייסוד תיקונים רבים ובפרט בתיקון הברית, אשר חיבר תיקון מיוחד לזה בסיפור 'ישועת אליהו'. **מי** לא ראה ומי לא שמע, כי מחזה תדיר היה לראותו כל מוצאי שבת בקביעות בקור ובחום במשך 45 שנה, כאשר היה מסיים עם תלמידיו את כל ספר התהילים ליד שריד בית מקדשנו, ובאותו מעמד עורכים את תיקון השמירה על עם ישראל לאותו שבוע בליווי שופרות. תמיד היה שגור בפיו האימרה שהאדם חייב למסור נפש לכבוד קודשא בריך הוא, והיה תדיר מבכה על השכינה בגלות.

בלילי שבתות לא נתן מנוחה לנפשו והיה יושב והוגה בתורה ובחסידות עד הבוקר. דבר פלא שבדרשותיו מעולם לא פתח ספר והציטוטים ומאמרי חז"ל היו בעל פה. במשך השנים, כל יום חמישי, כשהוא שרוי בתענית, קיבל קהל רב הזקוקים לישועות ורחמים. תדיר ראו אנשים איך שהוא לוקח הכל באופן אישי ובוכה ומבכה על אותו אדם. היה עורך תעניות רצופות מעת לעת, ובשנים האחרונות עקב תעניות רבות וכתובת קמיעות ירד במשקלו משקל רב.

כשחלה, למרות תחנוני משפחתו, סרב לקבל טיפול רפואי – ואמר: "אני הולך כפרה על עם ישראל".

במשך עשרות שנים הקים והחזיק את ישיבת 'תיקוני אליהו' ו'מעייני ישועה', ובשמות אלה גם מכונים הספרים שחיבר.

זכה הרב להקים משפחה ענפה ומכובדת בעלת עשיה ותושיה והרבצת תורה, והותיר אחריו את רעייתו הרבנית שושנה ודור ישרים מבורך: בנו בכורו הרה"ג רבי יהושע לוי, ראש ישיבת עטרת הלויים פתח תקווה, הרה"ג רבי חיים לוי ראש ישיבה, הרב שמואל לוי חזן בית הכנסת ספרא במנהטן, ר' אברהם, ר' יצחק, יוסף, הרה"ג ישי גינתי ראש ישיבת ברכת התורה ירושלים, הרב יחזקאל סולומון רב קהילה בחסידות ויז'ניץ.

אחיו הרב רפאל לוי, ראש מוסדות ישועה ליהודה ואחיותיו: הרבנית ש.אללוף, רעייתו של הרב זבולון מקים סמינר לבנות אור החיים, הרבנית מ. ביטון רעייתו של הגאון רבי שמעון ביטון רב העיר חדרה ונשיא מוסדות התורה אור יוסף.

רבנו נפטר בד' באב תשע"ה, 20 ביולי 2015 בבני ברק, בגיל 76.

השבוע יוקדש לרפואת תהילה בת לאה - חברה יקרה שזוקקה לתפילות ולישועות ה', שנוכה לראות בישועתה בס"ד. מהי בעצם עבודות? האם היא רק שרשראות וברזל, או שאולי היא הרבה יותר קרובה ממה שנדמה לנו? חשבת פעם איך זה להיות כלוא בלי חירות? כל חטוף שחוזר ממנהרות עזה מספר על רגעי האימה העיני - וזו רק קצה הווועה, כי את הווועה עצמה לא בטוח שנרצה לדעת. וזה רק יותר מ-500 ימים של שבי, על לחם צר ומים לחץ. וכך, באופן דומה, הכול התחיל גם אז - במצרים העתיקה, והפסוקים כל כך עוצמתיים ונוגעים: שמות פרק א - "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצֻמוּ--בְּמֶאֱדָ מְאֹד; וַתִּמְלֹא הָאָרֶץ, אֹתָם. וַיָּקֶם מֶלֶךְ-חָדָשׁ, עַל-מִצְרַיִם, ... וַיֹּאמֶר, אֶל-עַמּוֹ: הִנֵּה, עַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל--רַב וְעֲצוּם, מִמֶּנּוּ. הֲבֵנָה נִתְחַכְמָה, לִּי: פֶּן-יִרְבֶּה, וְהָיָה כִּי-תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֶף גַּם-הוּא עַל-שְׂנְאֵינוּ, וְנִלְחַם-בָּנוּ, וְעָלָה מִן-הָאָרֶץ. וַיִּשְׁיֹמוּ עָלָיו שְׂרֵי מִסִּים, לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסַבְלָתָם; ... וַיִּקְצֹ, מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּפָרָךְ. וַיִּמְרְדּוּ אֶת-חֵייהֶם בְּעֶבְדָּה קָשָׁה, בַּחמֹר וּבִלְבָנִים, וּבְכָל-עֲבָדָה, בְּשָׂדֶה--אֶת, כָּל-עֲבָדָתָם, אֲשֶׁר-עָבְדוּ בָהֶם, בְּפָרָךְ." עם שלם שמשמש באבותנו, מעבִיד אותם בפרך וממרר להם את החיים, וכל זה רק בגלל שהם מתרבים באופן מופלא. ובמעבר חד להיום - ערב פסח. התקופה שבה אנחנו משעבדים את עצמנו לניקיון יסודי. כי בסוף, מי מאיתנו לא מוצא את עצמו מנקה מקומות שלא ברור איך הם קשורים לפסח? וכל זה למה?

השעבוד הפנימי

שעבוד הוא לא רק עניין היסטורי - הוא קיים גם בנפש. הנפש כבולה לצרכים, לרצונות, ליבא ל"י ולימתחשק ל"י - עד שלפעמים אנחנו לא בטוחות מי שולט במי. יש אנשים שמרגישים שהם חייבים ולא בוחרים, ויש פה איזה סיפור שצריך לפצח כדי להבין מה כל זה נוגע אלינו ביומיום שלנו.

ויקם מלך חדש אשר לא ידע את יוסף

פרעה, שנהנה מעצתו של יוסף בשנות הרעב, בחר לשכוח את הטובות. וכל זה בעקבות שבני ישראל עצמם התחילו לשכוח מי הם. הם התקרבו למצרים, ניסו להיטמע בתוכם, וזה החורבן האמיתי - איבוד הזהות. איך בן מלך, צאצא של אבותינו הקדושים אברהם, יצחק ויעקב מוצא את עצמו מתבונן ומחפש את עצמו בשדות זרים? מה לך בן קדושים לשאוף - להידבק בין רודפי זימה ותועבה שכאלו מלאי כשפים וטומאות. האם אינך מכיר בערך עצמך? אינך מכיר בערך אבותיך? מי אתה? ולשם מה אתה כאן?

המסע אל הזהות הפנימית

בעצם במעגל שנה-נפש התקופה שלפני פסח נוגעת ביסודות של הזהות הפנימית של כל אחת מאיתנו, ולכן עולות בה שאלות כל כך קשות ויסודיות. התבונני בשאלות האלו תוך כדי עשייה - כי התשובות הן הכתר שלך. בכל פעולה, את מוסיפה עוד נדבך לדמותך הפנימית - צלם אלוקים שלך. וזה קורה שוב, בכל שנה מחדש. גם השנה את מתחילה לבנות מהייסוד עוד שכבה ברובד גבוה יותר, הקב"ה הוריד אותך פה למטרה - הוא הוביל אותך במסע חיים שלם למען המטרה הזו - האם את מזהה את הכיוון? האם את מכירה בערכם של הכלים שלך, יודעת להודות עליהם? האם את יודעת איך לפעול ועושה את המוטל עליך ומרגישה שמחה ממנו - שזה בעצם מעגל ההשפעה שלך או שאת נמצאת במעגל הדאגה - הדברים שלא נתונים לשליטתך והם אינם בידיך, כמו תוצאות או מעשים של אחרים ואת רק מתייסרת עליהם?

מלכות

לבחינה הזו בנפש, ליסוד הזה קוראים מלכות. המידה שאין לה מעצמה כלום ורק לוקחת מכל המידות ממה שיש להם, והיא מורה על השליטה בכל המידות האיוון הדק שמוביל את קו האישיות. לדוגמה חסד אינו נתינה ללא גבולות ולא על חשבון אחרים. רחמים ולא התמסכנות וכך כל מידה אל המעלה שבה ולא באופן קיצוני. ולכן, רק במי ששייכת המלכות, שייך מושגים של ניצול עבדות והשפלה כי זו צורתה הלא מאוזנת. רק איוון של ניהול פנימי ועדין במידה הזו הוא זה שיכול להביא למלכות. אחות אהובה, בת מלך, כולנו רוצות להגיע לליל הסדר במלכות אמיתית, ולשם כך נתבונן תוך כדי הפעולות עד החג, עד כמה אנחנו מרגישות מלכות בכל פעולה, אם מרגישות שלא, זה אומר שהופר האיוון וצריך לדייק אותו. נשתדל בכל כוחנו להיות בהקשבה פנימית מדויקת שתייצר לנו שליטה אמיתית פנימית. נכבד את חג המלכות מתוך **מלכות!** ולא נשכח את הנסיכים ילדינו שגם הם בני מלכים ולא : קרבן פסח. אפשר לשתף אותם, להיעזר בהם, ובעיקר - ליהנות מהם בנחת ובמלכות.

לשנות גישה

כולנו בני איש אחד אנחנו, מתפללות לסיום של הגלות, ובכל זאת כל עוד אנחנו פה מוטל עלינו לתקן. מספרים שרבי ישראל מסלנט אמר: רציתי לשנות את כל העולם כשהבנתי שלא אצליח, חיפשתי לשנות את כל בני העיר שלי, הבנתי שגם את זה לא אצליח, התנחמתי בלשנות את הסביבה שלי, בסוף הבנתי שאין לי אלא לשנות את עצמי. 'אין הדבר תלוי אלא ב"י' - האחריות בידינו. דווקא בתקופה הזו, כדאי להתנהל בנחת, לדעת שגם אם נפלו - אפשר תמיד להתחיל מחדש. כי בסוף, כל ניקוי חיצוני הוא גם חיפוש פנימי, וגם הזדמנות למצוא סוף סוף את המכסה של הקופסה האבודה ההיא. נכון ונתפלל שנוכה להשתחרר השנה באמת - מחמץ, מכבלים פנימיים, ומהגלות החיצונית. השנה בע"ה בירושלים, אמן!

לפני שאלו ואלוהי שאלו!

אילור דהן

דאחאן ליורה - דאחאן ליורה - דאחאן ליורה - דאחאן ליורה - דאחאן ליורה

מטרות העמותה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים